

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. w Z., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 1 sierpnia 2016 roku, odmówił J. W. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udokumentował wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku, ZUS przyjął za udowodnione, na dzień 1 stycznia 1999 roku, okresy: 25 lat ogólnego stażu ubezpieczeniowego oraz 4 lat, 7 miesięcy i 25 dni stażu pracy w szczególnych warunkach (decyzja – k. 16 akt ZUS).

W dniu 30 sierpnia 2016 roku J. W. wniósł odwołanie od ww. decyzji podnosząc, że nie zgadza się z ustaleniami organu rentowego. Wnioskodawca wniósł o jej zmianę poprzez ustalenie prawa do emerytury i uwzględnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach w Spółce Akcyjnej (...) w Ł. od dnia 12 listopada 1977 roku do 4 marca 1994 roku (odwołanie – k. 2).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 września 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach/szczególnym charakterze. ZUS wskazał, że praca w szczególnych warunkach została uwzględniona w wymiarze 4 lat 7 miesięcy 25 dni, na który to wymiar składa się okres zatrudnienia od 6 kwietnia 1994 roku do 31 grudnia 1998 roku. Na wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych udowodnione zostały odpowiednio okresy składkowe, o których mowa w art. 6 powołanej ustawy w wymiarze 23 lat, 2 miesięcy 7 dni i okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 ustawy, w wymiarze 7 miesięcy 17 dni, okresy uzupełniające (praca w gospodarstwie rolnym rodziców), o których mowa w art. 10 ustawy, w wymiarze 2 lat 10 miesięcy; łącznie udowodnionych zostało okresów składkowych i nieskładkowych 25 lat 10 miesięcy 4 dni. Organ rentowy zwrócił uwagę, że świadectwo pracy z dnia 4 marca 1994 roku wskazuje na zatrudnienie wnioskodawcy w okresie 12 listopada 1977 roku do 4 marca 1994 roku w (...) Spółka Akcyjna w Ł., w pełnym wymiarze czasu pracy stanowisku „zbrojarza” jednakże brak odpowiedniego wskazania na ewentualne wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w ww spółce od dnia 12 listopada 1977 roku do dnia 4 marca 1994 roku, ponieważ złożone dokumenty nie spełniają przesłanek określonych w odpowiednich przepisach Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) (odpowiedź na odwołanie – k. 3).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna).

Złożył wniosek o emeryturę w dniu 1 sierpnia 2016 roku. Wnioskodawca nie złożył wniosku o przekazania środków zgromadzonych w OFE dla dochodu Państwa, ale złożył taki wniosek wraz z wnioskiem o emeryturę (wniosek – k. 1-4 akt ZUS).

W okresie od dnia 12 listopada 1977 roku do dnia 4 marca 1994 roku wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku zbrojarza w Spółce Akcyjnej (...) w Ł. poprzednio noszącej nazwę (...) Kombinat Budowlanego (...) w Ł. zaś jeszcze wcześniej funkcjonującej pod nazwą (...) Przedsiębiorstwo Budownictwa Miejskiego Nr (...) w Ł. (świadectwo pracy – akta osobowe – za załącznik do akt, zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1grudnia 2016 roku – 00:15:16 – 00:23:58 – płyta – k. 41, zeznanie świadka T. K. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:25:19 – 00:32:49 – płyta k. 41).

Wnioskodawca zatrudniony był o początku na stanowisku zbrojarza (angaż – akta osobowe – załącznik do akt).

Spółka Akcyjna (...) w Ł. była firmą, która zajmowała się budową mieszkań, ale także produkowała elementy do budowy bloków tzw. półfabrykaty, które to następnie wywożone były na budowę (zeznania wnioskodawcy – e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:35:23 - 00:38:25 w zw. z 00:01:44 – 00:07:59 płyta – k. 41 oraz zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:15:16 – 00:23:58 – płyta – k. 41).

Podczas pracy w Spółce Akcyjnej (...) w Ł. wnioskodawca zajmował się prostowaniem stali, zgrzewaniem stali na elementy zbrojarskie i montowaniem poszczególnych zbrojeń. Czynności te wnioskodawca wykonywał na zbrojarni albo na linii betoniarskiej tj. linii produkcyjnej, następnie betoniarze zalewali te elementy. W hali zbrojarskiej znajdowały się maszyny tj. zgrzewarka wielopunktowa, którą to zgrzewano siatki stropowe. Po zgrzaniu siatki dalsza praca odbywała się na zewnątrz tj. na powietrzu. Na zewnątrz były natomiast maszyny tj. prościarki i linie betoniarskie. P. były potrzebne aby wyprostować pręty i wyciąć je. Następnie takie elementy należało wnieść do budynku, ewentualnie zostawić na zewnątrz. Ponadto wnioskodawca montował ręcznie belki zbrojeniowe. Na stojąco układał poszczególne elementy, zakładał strzemiąca i wiązał to drutem. Niejednokrotnie wnioskodawca montował zbrojenie także w formach czy kasetach, a siatki w elementach osłonowych (zeznania wnioskodawcy – e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:35:23 - 00:38:25 w zw. z 00:01:44 – 00:07:59 płyta – k. 41, zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:15:16 – 00:25:19 – płyta – k. 41, zeznanie świadka T. K. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:25:19 – 00:32:49 – płyta k. 41).

Wnioskodawca pracując jako zbrojarz otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych oraz mleko (zeznania wnioskodawcy – e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:35:23 - 00:38:25 w zw. z 00:07:59 - 00:09:56 płyta – k. 41 oraz zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:23:58 - 00:25:19 – płyta – k. 41).

Wnioskodawca nie korzystał z urlopu bezpłatnego. Nie był oddelegowany do innej pracy. Powierzono mu natomiast obowiązki brygadzysty, ale na krótki czas i był brygadzystą pracującym. W czasie kiedy pracował nie było dłuższych przestoju, jeżeli już to z uwagi na mróz i były to 2 -3 dni lub gdy popsuł się sprzęt. Pracy było bardzo dużo w związku z tym zakład pracował na dwie zmiany (zeznania wnioskodawcy – e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:35:23 - 00:38:25 w zw. z 00:01:44 – 00:07:59 oraz 00:07:59 - 00:09:56 płyta – k. 41 oraz zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:15:16 – 00:23:58 – płyta – k. 41, zeznanie świadka T. K. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:25:19 – 00:32:49 –płyta k. 41).

Wnioskodawca po zakończeniu pracy w Spółce Akcyjnej (...) w Ł. nie otrzymał świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Zakład z własnej inicjatywy takich dokumentów pracownikom nie wystawiał (zeznania wnioskodawcy – e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:35:23 - 00:38:25 w zw. z 00:01:44 – 00:07:59 płyta – k. 41 oraz zeznania świadka C. R. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:15:16 – 00:23:58 – płyta – k. 41, zeznanie świadka T. K. - e-protokół z dnia 1 grudnia 2016 roku – 00:25:19 – 00:32:49 –płyta k. 41).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy łącznie 25 lat 10 miesięcy 4 dni okresów ubezpieczeniowych, w tym 4 lat, 7 miesięcy i 25 dni okresów pracy w szczególnych warunkach (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (vide art. 196 ustawy) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Jak dalej stanowi ust. 2 powołanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 3 i 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, iż świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl. Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/. Jednocześnie w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż regulacja § 2 statuująca ograniczenia dowodowe nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków /por. uchwała

Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562/.

Dlatego też Sąd Okręgowy na okoliczność rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie czynności przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej oraz zeznania zgłoszonych świadków, a także zeznania samego wnioskodawcy.

W rozpoznawanej sprawie nie było wątpliwości, że wnioskodawca spełnia ustawowe przesłanki co do wieku, ponieważ ukończył 60 lat w dniu 28 sierpnia 2016 roku. Złożył wniosek o przekazania środków zgromadzonych w OFE dla dochodu Państwa oraz ma wymagany na dzień 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat 10 miesięcy 4 dni.

Organ rentowy zakwestionował jednak wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Jak ustalił Sąd, stanowisko to nie znajduje oparcia w obowiązujących w tym zakresie przepisach ani w stanie faktycznym sprawy.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Spółce Akcyjnej (...) w Ł., był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zbrojarza.

Przyczyną nieuwzględnienia przez organ rentowy tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych był brak świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych. Wspomniany zakład pracy wystawił bowiem świadectwo pracy bez tego doprecyzowania.

Wprawdzie wnioskodawca nie otrzymał takiego świadectwa, ale zeznania świadków oraz samego wnioskodawcy potwierdziły, że J. W. był w spornym okresie zatrudniony na stanowisku zbrojarza i pracę tę wykonywał stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Powołani świadkowie pracowali wprawdzie jako betoniarze ale byli w stanie zaobserwować jakie czynności wykonywał wnioskodawca gdyż pracowali razem na tych samych budowach. Wnioskodawca wykonywał zbrojenia przy budowie. Zajmował się cięciem stali, prostowaniem stali, jej wyginaniem i dostarczeniem na miejsce budowy oraz montażem zbrojeń. Zeznania świadków potwierdziły, że nie był oddelegowany do innych pracy. Prace trwały nieprzerwanie, chyba, że zaistniała awaria sprzętu czy też były duże mrozy, ale mogło to trwać nie dłużej niż 2 - 3 dni.

W ocenie Sądu wnioskodawca w okresie od dnia 12 listopada 1977 roku do dnia 4 marca 1994 roku wykonywał zatem prace wymienione w wykazie A dział V pkt 4, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.), czyli „prace zbrojarzkie”.

Pomocniczo w tym zakresie odnieść się należy do wykazu zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. U. MB z dnia 6 grudnia 1983 roku). Stanowisko zbrojarza zostało wymienione w dziale V pod pozycją 4 pkt 1 jako praca wykonywana w szczególnych warunkach uprawniająca do wcześniejszego przejścia na emeryturę.

Zdaniem Sądu w rozpoznawanej sprawie wnioskodawca wykazał, że pracując w Spółce Akcyjnej (...) w Ł. na stanowisku zbrojarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, faktycznie wykonywał pracę w szczególnych warunkach przyczyniających się do szybszego obniżenia wydolności jego organizmu.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki

wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Podkreślić należy w tym miejscu, że organ rentowy zaliczył do okresu pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia wnioskodawcy od 6 kwietnia 1994 roku do 31 grudnia 1998 roku w wymiarze 4 lat 7 miesięcy 25 dni.

W toku postępowania wnioskodawca udowodnił dodatkowy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 16 lat 3 miesiące 21 dni. Łącznie wykazał zatem 20 lat, 11 miesięcy i 16 dni takiej pracy, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Podsumowując Sąd przyjął, że wnioskodawca posiada okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat oraz spełnia pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Na podstawie art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych prawo do emerytury powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jej nabycia.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę w dniu 1 sierpnia 2016 roku, a wiek 60 lat ukończył w dniu 28 sierpnia 2016 roku. Prawo do emerytury należało zatem przyznać wnioskodawcy od dnia 28 sierpnia 2016 roku, tj. od dnia ukończenia wieku emerytalnego.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS z aktami rentowymi.

20 XII 2016 roku.

E.W.(popr.)